

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2015 - 9666

Doknr.
1794515

Dato
21-12-2015

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har d. 07.12.2015 stillet følgende spørgsmål nr. 94 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Spørgsmål nr. 94:

”Vil ministeren redegøre for reglerne i forhold til, hvor meget en person, der er samboende eller gift med en handicappet eller meget syg person, skal og må være hjælper, herunder redegøre for de seneste ændringer i lovgivning eller vejledning på området?”

Svar:

Det lægges til grund, at der spørges til servicelovens ordninger med personlig og praktisk hjælp i hjemmet m.v. (hjemmehjælp), kontant tilskud til ansættelse af hjælper og borgerstyret personlig assistance (BPA). Det lægges desuden til grund, at spørgsmålet drejer sig om, hvilken betydning det har for udmålingen af hjælp til borgeren med funktionsnedsættelse, at der er en rask ægtefælle eller samboende i husstanden.

I forhold til hjemmehjælp, jf. servicelovens § 83, er der indhentet en udtalelse fra Sundheds- og Ældreministeriet, som har oplyst følgende:

”Kommunerne har en lovgivningsmæssig forpligtelse efter servicelovens § 83 til at tilbyde personlig pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice til borgere, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver. En kommune kan således ikke fralægge sig sit ansvar og pålægge en pårørende at udføre omsorgs- og plejeopgaver, som kommunen efter lovgivningen er forpligtet til at yde.

Vurderingen af borgerens konkrete behov for hjælp og støtte i forhold til hjemmehjælp efter serviceloven skal altid baseres på en individuel vurdering. I den forbindelse skal kommunen bedømme borgerens samlede situation. Der skal bl.a. tages hensyn til borgerens pårørende og netværk, og det forudsættes, at eventuelle øvrige voksne medlemmer af den fælles husstand deltager i opgaveudførelsen i hjemmet.

I forhold til spørgsmålet om de seneste ændringer i lovgivning eller vejledning på området, kan der henvises til Ankestyrelsens principafgørelse nr. 221-11, som er med til at fastlægge praksis på området. Heraf fremgår, at en kommune, der traf afgørelse om praktisk hjælp i hjemmet, var berettiget til at tage hensyn til, i hvilket omfang ansøgers ægtefælle var i stand til at varetage opgaver i hjemmet.”

Vedrørende servicelovens § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælper fremgår det af stk. 1, at hvis kommunen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en borger, der har behov for hjælp efter bl.a. servicelovens § 83, kan kommunen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som borgeren selv antager. Borgeren har dog ikke et egentligt retskrav herpå.

§ 95, stk. 2, fastslår i forlængelse heraf, at en borger, der har behov for hjemmehjælp i mere end 20 timer om ugen, kan vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som borgeren selv antager. Bestemmelsen giver borgeren et egentligt retskrav på at modtage hjælpen som kontant tilskud.

Efter § 95, stk. 3, kan kommunen dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturaliehjælp eller udbetales til en nærtstående, som helt eller delvist passer borgeren.

Udgangspunktet for udmåling af hjælp efter servicelovens § 95 er i forhold til personlig pleje og praktisk hjælp i hjemmet servicelovens § 83 om hjemmehjælp. Dette gælder også i forhold til, hvilken betydning det har, at der er en rask ægtefælle eller samboende i husstanden. Social- og Indenrigsministeriet henholder sig derfor i det hele til Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse gengivet ovenfor.

Vedrørende BPA fremgår det af servicelovens § 96, at kommunen skal yde denne hjælp som et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 96 er en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og formålet med ordningen om at skabe en fleksibel og helhedsorienteret ordning med borgerens selvbestemmelse i centrum. Denne tager udgangspunkt i, hvad den enkelte selv kan klare med henblik på at kunne leve et almindeligt liv som andre ikke-handicappede i og uden for hjemmet. Udmålingen af hjælp har dermed et andet sigte end udmålingen af personlig og praktisk hjælp i hjemmet.

Der er intet til hinder for, at borgeren får udmålt færre timer, end den kommunale udmåling fastsætter, hvis borgeren ønsker det. Det kan f.eks. være, hvis en pårørende kan og vil påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer. Kommunen skal her være opmærksom på, at der ikke er hjemmel i serviceloven til at pålægge en ægtefælle eller andre at påtage sig disse udvidede pleje-, overvågnings- og ledsagefunktioner. Omvendt kan der, hvis der er en rask ægtefælle eller samboende i husstanden, ikke udmåles timer til BPA i et sådant omfang, at de huslige opgaver og pasning af børn herved bliver varetaget fuldt ud. En ægtefælle eller et andet familiemedlem kan dog, hvis såvel borgeren som den pårørende ønsker det, ansættes som hjælper.

I forhold til spørgsmålet om de seneste ændringer i lovgivning eller vejledning på området kan det oplyses, at der ikke har været lovændringer siden Folketingets vedtagelse af lov nr. 549 af 17. juni 2008 og lov nr. 388 af 25. maj 2009. Nærmere regler om de to ordninger er senest fastsat i bekendtgørelse nr. 647 af 25. juni 2012 om udmåling af tilskud til borgerstyret personlig assistance efter serviceloven. Reglerne er beskrevet i vejledning nr. 9 af 15. februar 2011 om borgerstyret personlig assistance.

Fra Ankestyrelsens praksis kan henvises til principafgørelse nr. 49-13, der bl.a. fastslår, at udmåling af BPA efter servicelovens § 96 skal tage afsæt i en individuel behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad den enkelte selv kan klare. Der skal desuden tages hensyn til, i hvilket omfang en borgers ægtefælle er i stand til at varetage opgaver i hjemmet, idet der ikke kan udmåles timer til BPA i et sådant omfang, at de huslige opgaver og pasningen af børn bliver varetaget fuldt ud.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann